

Előfizetési ár:

Égész évre — — — 4 K.
Fél évre — — — 2 K.
Negyed évre — — — 1 K.
Egyes szám — — — 20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGAR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZAGOS ERDÉSZETI EGYESULET.

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszereztséggel számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az állásjelentést és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

A csemetekerti talajmívelés új iránya. (Lonkay Antal.)
Kóbor kopók. (... a e). (Vége.)
Gazdasági tanácsadó: Vadgesztenye termésének felhasználása. (— h.) — Gyümölcsfák bevonása hernyóenygyűrűvel. — Giliszta. — A kokinkina tyukról. (Képpel.) (Hreblay Emil). — A széna meggyulladás. — Sós víz a méheknek. — Tojáskonzerválás. — Pöszméte ültetése. (— h.)
Különfélék: Levélhullás. (L—l.) — A mesterséges fészekoduk használata. — Kiméljések az erdőben. — Szarka a fázósban. — A házasság előnyei. — Egy nagy amerikai ujságról. — Időjelzés.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Cserkészlet. (Bársony István.)

A csemetekerti talajmívelés új iránya.

Irta: Lonkay Antal.

A kutató emberi elme, mely nem elégszik meg a természet jelenségeinek egyszerű észlelésével, de mindenben az ok és okozati összefüggést keresi, a talajmívelés terén is új irányokat jelöl, melyeken haladva, eddig lehetetlennek vélt termelési eredményeket érhetünk el.

Olvasóink, ha nem is mindnyájan közvetlen tapasztalatból, de legalább is hallomásból ismerik a magyar Alföldet, ezt a nagy kiterjedésű majdnem fátlan rónaságot, a melynek éghajlata pusztai jellegű, a szélsőségig szárazságra hajló, a melynek termését nemcsak a kevés csapadék vagy jobban mondva, a hosszú időközökben jelentkező esőzések, de egyáltalán párolgató száraz szelek is kevesebbet hoznak.

Az északamerikai Egyesült Államok területén a mi Alföldünkénél sokszorosan nagyobb kiterjedésű kietlen pusztaságok, a hol a termelési eredményeket hátrányosan befolyásoló tényezők hatványozottan érvényesülnek, eddig úgy szólnak, hogy terméketleneknek voltak mondhatók.

Az amerikaiak e sivar pusztaságokon óriási befektetésekkel hatalmas öntöző műveket létesítettek, de a mint a magyar Alföldnek teljes kiterjedésben óhajtott öntözése lehetetlen annál az egy oknál fogva, mert nincs vizünk, a mennyi ily nagy területnek öntözéséhez szükséges, az amerikaiak is saját kárukra okulva belátták, hogy vízzel való öntözéssel óriási befektetések árán is, csak nagyon korlátozott területeket képesek termékenynyé tenni.

De az amerikai, nem lenne amerikai, ha az első sikertelenségektől, a kezdet nehézségeitől visszariadna: a mi teljes mértékben nem sikerült a mérnököknek, azt a gazdasági tudósok vették kezükbe s tudományos és gyakorlati kísérletekkel a víz nélküli, száraz talajmívelés kérdését megoldották s módszerekkel a forróságtól égő, száraz pusztákra hullámzó és gazdagon termő vetéseket varázsoltak.

Módszerük igen egyszerű: célirányos talajmíveléssel oda törekednek, hogy a talaj nedvességét haszontalanul ne hagyják a levegőbe elpárologni, hanem úgy az altalajból felverődő nedvesség, mint a levegőből keletkező harmat és eső, mind az elvetett vagy ültetett növény gyarapítására fordítottassék.

Ha szivacsot sekély vízbe — mely a szivacsnak csak alsó részét éri — helyezünk, a szivacs a vizet magába szíva, felső felületén is megnedvesedik. De virágcserepeken is láthatjuk, hogy, ha a vizet a cserép alá helyezett tálkába öntjük, a virágcserep alsó nyílásán át a víz a cserépbe helyezett földbe szivárog s a cserépbe ültetett virágot üdíti.

A víznek a földben való felszállását a megtömődött földben keletkező hajszál finomságú csövek, az úgynevezett hajszáledények közvetítik.

Ha a cserépbe nem finoman porhanyó, hanem durva, olyan darabos földet teszünk, a melynek rögei között hézagok vannak: a cserép földjében nem képződhetnek hajszáledények. Az ilyen cserép tálkája hiába öntjük a vizet, az a föld felületére nem képes felemelkedni, mert az üregek, hézagok földben nincsen, a mi vezesse.

Ez a természeti törvény adta az amerikai gazdasági tudósok kezébe a fáklyát a fontos kérdés megoldásának megvilágításához.

A sivár, fátlan pusztáknak ép úgy van telök, mint az erdős vidékeknek. Tavasz nyiltával itt is, ott is megindul a hó olvadása, a fátlan róna talaja ép úgy magába szívja a hólevet, mint a kies erdővidék földje; de míg az erdővel és lombalommal borított talaj megtartja a téli nedvességet, forrásokat és patakokat táplál, addig a fátlan s a mellett szárítóan szeles róna talaja a hajszáledények útján a növényzet táplálására szánt téli nedvességet gyorsan elpárologtatja, a minék a talaj teljes kiszáradása s a növényzet idő előtti hervadása és elpusztulása a biztos következménye.

Ha azonban czéltudatos talajműveléssel a száraz róna talajának ama felső rétegét, melybe a magot vetjük s a melyben a csira és gyökér életre kél, porhanyóan tartjuk, ha ez által sikerül elérnünk azt, hogy a talaj hajszálcsovei, melyek a földben meggyülemltet vizet felfelé vezetik, ne a föld felületéig s illetve a levegőig, hanem csak a felső megporhanyított rétegegérjenek, akkor az altalaj minden csepp vize a helyett, hogy a levegőbe párologna el, e porhanyó réteget fogja nedvesíteni, valamint e porhanyó réteg fogja a harmatot és esőt is felfogni s az altalajnak közvetítve, annak időközönként fogyó nedvességét gyarapítani.

Amerikai módszer szerint a felszántott földet nem hengerrel, mely inkább csak a felszántott talaj felső rétegét nyomkodja össze, hanem ékalakú súlyos, sűrűn egymás mellett forgó vaskerekekből álló talajtömörítővel, mely a felszántott talajt a fel nem szántott altalajhoz nyomja, tömődik meg.

A talajtömörítés után azonnal boronálnak s ezzel a talaj legfelső rétegét porhanyóvá teszik.

A felszántott föld lassú üllepedéssel önmagától is megtömődődik, de a míg ez megtörténik, a szántott, rögös, ürege föld nedvességének nagy részét elveszíti,

elpárologtatja. A talajtömörítő azonban a frissen szántott földet azonnal megtömíti, megüllepeszti s erősen a fel nem szántott altalajhoz nyomva, a hajszálcsovek képződését azonnal lehetségessé teszi s hogy a hajszálcsoveken át a víz a levegőbe el ne párologhasson a megművelt talaj felső rétegét boronával megporhanyítják, az az e porhanyó felső rétegben a hajszálcsoveséget megszüntetik, hogy az altalajból feltörő víz a porhanyó rétegben terjedjen el.

Ugyancsak e porhanyó felső réteg szívja magába a harmatot és fogja fel az esőt, úgy, hogy az elvetett mag, mely a porhanyó felső rétegbe kerül, úgy az altalajból, mint a levegőből állandó nedvességhez jutva, egyenletesen csirázik.

Tapasztalásból tudjuk, hogy erősebb esőzések a földet nagyon is megtömítik, sőt cserepessé teszik, nagyon természetes, hogy az előbbi műveléssel porhanyóvá tett felső réteget is az alsó üllepedett réteghez tömítik, ezzel a hajszálcsoveket egészen a levegőig kiépitik. Ha az így megtömődött földet további művelés nélkül hagynók, a talaj a hajszálcsoveken át nedvességét a levegőbe elpárologtatva, hamarosan kiszáradna s a benne fejlődő növény továbbtáplálására többé-kevésbé alkalmatlanná válnék. Ha azonban ilyen talajtömörítő esők után azonnal boronálunk vagy kapálunk, egyszóval a talaj felső rétegét megporhanyítjuk, a talaj nedvességnek a levegőbe való elpárologását megakadályozzuk s az eső által nedvességben gyarapodott altalaj vizét a fejlődésben levő növényzet növekedésének hathatós előmozdítására biztosítjuk.

A kik az amerikai módszer szerint gazdálkodnak — már nálunk Magyarországon is sokan gazdálkodnak így — minden eső után megboronálják úgy az őszi, mint a tavaszi vetést s a boronálás — mint sokan hin-

TÁRCZA.

Cserkészzet.

Irta: Bársony István.

Hajnal. Sötét erdei hajnal, a melyre itt-ott villódzó fényleplet borít a holdvilág. A hova a fénye el nem ér, ott fekete az erdő. A hol a zöldsugarak szétfolynak, ott szinte nappali a világosság és mégis sötét most még a hajnal, bent a fák közt.

Még csak háromnegyed háromra, szeptember utolsó harmadában. A hold nélkül még valóságos fekete éj volna. S mink ketten már kifelé-lopódzunk az Oszlopó irányába. Mellettünk jobbra-balra a nyergeshátú hegyláncz. Jobbról a meredek Szivszakasztó, a hova a szarvasok éjjelre a tarvágásokba váltanak ki. Balról a Drénó lejtős láncza. Középuitt a hosszú smaragdos völgy, a csillámló gyöngyös patakfördülőkkal. Felettünk a hegyek a szél nyelvén üzengetnek egymásnak valamit. Néha felzúgnak, néha felkaczagnak; néha csupa suttogás a szavuk.

Amott pedig, az Oszlopó oldalán, szakgatottan, vára-kozással időközökben, felel a szél tutulására egy erős, kürtös, érczes, messze harsanó hang.

Ott folyvást bög egy erős szarvasbika. Az egyetlen az egész nagy erdőségben, a ki nem bír magával és felriasztja a csöndet; izgalomba rántja önmagával együtt az egész környéket.

Kivüle minden hallgat; de mink azért tudjuk, hogy ez a hallgatás már nem élettelenység. Azt a harsonás kiáltást hallgatják valakik. Az erdő barna árnyékában karesú szarvastehenek jönnek-mennek, mozgolódnak, moszatolnak; közelednek a hívó hang felé, de csak úgy félénken, szemérmesen. Kéretik magokat; várakoztatják a heves udvarlót; és míg hovatovább meghódnak: mégis úgy mutatják, hogy nekik semmi se sietős.

Ők várhatnak; hisz' bizonyosak benne, hogy ezt a gavallért, ezt a kérőt még erőszakkal se rázhatják le többé. Kikosarazást ez el nem fogad; ennek a tüzet és merészségét legföljebb éleszthetik. A mi megtörheti és megalázhatja: az már nem a nőstény. Egyesegyedül a nagyobb, nyersebb erő; a himek harcában szenvedett vereség.

nék — nemcsak nem árt, de a boronálással megporhanított felső talajréteg vízgazdagságával a gabona erőteljes fejlődését mozdítja elő. (Vége következik.)

Kóbor kópók.

(Vége.)

Az a körülmény, hogy a kopó vadászat közben, vadászatra nem tilalmas időben, idegen területre átment, a kopót nem minősíti még kóbor ebbé. Nem tartható kóbor ebnek az a vadász, mely tanítás vagy jártatás közben ugrott meg gazdájától s szökött át idegen területre. Ily esetekben a törvény 17. §-a szerint csak letartóztatható, de el nem pusztítható a vadász. Sőt még letartóztatni is csak az esetben lehet, ha az idegen területen olyan kárt okozott, melyért gazdája kártérítésre köteles. A kártérítés iránti követelés jogával azonban a sértett akkor is élhet, ha az ebet letartóztatni nem tudta.

Az előbb elmondottakkal szemben: ha a fennforgó körülményekből félreismerhetetlenül meg nem állapítható az, hogy az eb felismerhetően gazdája közelében van, kóbor ebnek minősítendő. Vagy: «annak, hogy az eb nem gazdátlan, nem gondozatlan, felismerhetőnek kell lennie, mert, ha az ebet elpusztító egyén jóhiszeműleg járt el, jóhiszemű cselekményéből kifolyólag kártérítéssel nem tartozik.»

Megszívvelve a törvény rendelkezéseit és a gyakorlatban elfogadott magyarázatait, a kopók lelövésében megelevenedő eljárásunk jóhiszeműségét kellett bebizonyítanom, hogy a csávából ép bőrrel szabaduljak ki. Mondanom sem kell talán, hogy ez ellenfelem jóakaró tanuinak vallomása következtében meglehetősen nehéz dolog volt. De segítségemre voltak «a fennforgó körülmények».

Szomszédaink vadászatáról semmi módon nem szerezhettem tudomást. Azt nem jelentették be, meg sem is hívtak rá (?), sőt tán egyenesen titkolni akarták előttünk, mert a legnagyobb csendben mulattak, puska-dörrenést sehonnan nem hallottunk a kritikus időben. Tán a kopók «nyif-nyaf»-ja jelezte volna a szomszédos vadászatot? — Ha tulságos jóakarattal lettem volna velük szemben, feltehettem volna róluk, hogy ez volt szándékuk. De mikor oly gyakran vadászgattak ők már gazda nélkül is! — Nem hittem igaz munkájukban.

Ha nem szerezhettünk tudomást hallás útján a vadászatról, annál kevésbé sikerülhetett arról látás útján meggyőződnünk. Magában véve az a körülmény, hogy erdőben voltunk, meghiusította a gazda utáni kémlődést. De teljesen kizárta ennek lehetőségét a két szomszédos vadászterület egymásmelletti elhelyezkedése. A kincstári bérlet ugyanis a telep felett félkörben, hosszan elhuzódó hegygerincz déli oldalán fekszik, míg az északi oldal a m.....i vadásztársaság bérlete. Csakhogy a kettő közti határt nem a meglehetősen hegyes szöveget képező hegyél, hanem az északi oldalon elfekvő b....i erdőnek az él alá eső felső széle alkotja. Nagyon természetes tehát, hogy a hegy tulsó oldalán, az erdő szélében nesztelenül meghuzódó vadászokat az innen eső oldalról látnunk nem lehetett.

A fennforgó körülmények tehát kétségtelenül a mellett szóltak, hogy a kopók ismét szabadon vadásznak, minek a törvény értelmében megengedett megtorlása rég kiérdemlett sorsuk volt.

A pert vezető sz.....i kir. járásbírósnak négy tárgyalás után beigazoltnak vette eljárásunk jóhiszeműségét, miből kifolyólag felperest keresetével elutasította, egyben kötelezte a felmerült eljárási költségek megtérítésére azon indokolással, hogy: a fennforgó körülmények

Most?... most csak szól-szól; harsog, riadozik; üzen és követelve hív minden. asszonyt a háremébe, a melyet most szed össze. S a csinos szarvasdámák, a még nem érzéketlen érettkorú mamák, s a fiatal menyecskék, valamint a gyöngéd, félnék és sejtelmes szarvaskisasszonyok, mindmegannyian mennek. A nagyúr, a koronás Don Juan, megérzi őket, még mielőtt megpillantaná. Fejét léhajtva szaglász és lassan szimatolva követi őket nyomról-nyomra; felordít közben-közben és sürgeti a hajnali légyottot.

Hallgatjuk... Mit is tehetnénk mást? A homály még nem oszlik, hiába fénylik a hold a tisztásokon s a hegyek gerinczén. Bent az Oszlopó-patakban, a sziklás fekete cserkészutat még vaksötétség fedi. Pedig a bikát oda várjuk a hegytetőről, le a patak völgyébe, a melyen át kell váltania, hogy vezetőm-jelezte nappali pihenőhelyére juthasson. Már rég elmúlt négy óra s ámbár még csak a keleti szemhatáron sejthetünk egy kis homályoszlást, nem birunk tovább várni; előre, a sötét patakmederbe; arra, a hol a szarvasok könnyű lábának a moszatolását vágyunk hallani.

A homályban kétszeres a halk mozgás nehézsége;

körül-köre kell lépegetnünk és sikos, nyirkos kapaszkodókon följebb-följebb jutnunk. Lihegve fujjuk ki magunkat időnkint s a mikor végre eljutunk a keresett vadváloig, a hol most már a lélekzetünket is visszafojtva kellene várakoznunk, lesnünk a világos hajnal érkezését és egyszersmind a hangos, zajos szerelmes nagyurat: ime, az Oszlopó-hegy tulsó oldala felől harsan fel bödülése, a minek a visszhangja, mintha maga a valóság volna, úgy zeng a Lopona szirtes oldalán.

Csalódtunk!... A bika nem erre tér. Megy át a Drénóra; vagy a messzeség ködében szürkellő Bugyhóra!... Nem, ezt a kijátszást, ezt a rászedést nem türjük. Sietve vissza! Hozzá! Fel az Oszlopó tetejére, a melyre a köves patak medrén végig bukdácsolva s aztán a szomszéd hegy éles gerinczére kapaszkodva jutunk. Most nincs miért ügyelnünk, nehogy megrecsenjen talpunk alatt a száraz galy, s nehogy elrugjunk egy-egy kövecskét, a mely pattog-csattog a hegyről lefelé gurultában. Most csak előre; hisz' a szarvasok messze vannak innen; majd ha zakatoló szívvel, ziháló tüdővel a közelökbe jutunk: ráérünk akkor is, hogy a

figyelembevételével alperes nem állapíthatta meg azt, hogy a kopók a szomszédos területen vadászó gazdáik közelében vannak, minek alapján jóhiszeműsége kétségbe nem vonható; jóhiszemű cselekményéből kifolyólag kártérítésben el nem marasztalható.

Az I. fokú ítéletnek a m.....i kir. törvényszékhez benyújtott megfelebbezése nem lehetett meglepetés rám nézve. Viszont ellenfelemre nézve sem az, hogy a II. fórum az I. fokú bíróság ítéletét végérvényesen jóváhagyta. A ki azonban azt hiszi, hogy a per az utolsó fórum előtt befejezést nyert, nagyon esalódik. Jó egy pár hét után kiderül, hogy a lelőtt kopók nem felperesem kutyái voltak. Ennek beigazolására szolgáljanak alábbi soraim.

Csak nemrégiben kaptam egy újabb idézést, változatosság kedvéért a m.....i kir. járásbíróságtól ugyancsak kutyaperben. Az idéző végzéshez csatolt sommás keresetből, mely hangjára és sulyára egyazonos a régebben kézhez vettével, legnagyobb meglepetésemre azt láttam, hogy a lelőtt kopók ügye feltámad. Minden a régiben, csupán — mint említettem — a tárgyalás színhelye és a panaszos személye változott meg. Hogy miképen jutott új ellenfelemnek eszébe a már régtől boldogan nyugvó kopókkal szerencsét próbálni, szinte elképzelhetetlen előttem. Magáénak vallja azokat s mint elődje, 300 kor. vérpénzt követel értük. Ám nem gáncsolom eljárását. A szabadság mindannyiunk egyenlő joga. Sőt elismeréssel adózom szerény személyemmel szemben tanúsított tapintatosságáért és figyelméért, mert a pert nemcsak ellenem, hanem a kincstár ellen is megindította.

Tekintettel arra, hogy az ujonnan megindított per tárgya minden porzikájában azonos a bíróilag már letárgyalt, régebbi perével, nem remélem hosszadalmas-

nak és fenyegetőnek annak lefolyását, a mi ellenfelemnek is csak vigaszára szolgálhat, mert az igazán széles mulatság a tárgyalások száma arányában apadó eljárási költségek kisebbsége folytán kevesebb pénzébe fog kerülni.

*

Csak még néhány szót fűzök a kóbor ebek, illetve kóbor vadászebek lelövéséhez. Ne törvényadta jogunknak, de kötelességünknek ismerjük azt! Ne csak azt nézzük, hogy a kóbor ebet (és macskát) elpusztít/haljuk, de minden kimélet nélkül el *kell* pusztítanunk! Hogy micsoda kárt okoznak, mily kegyetlen gyilkosságot visznek véghez ezek a bestiák a gyámoltalanabb vadfajok között, arról csak annak van fogalma, a ki munka közben gyakrabban látta őket. Valahányszor csatangolni látom a bitangba járó jószágot, mindannyiszor fülemben sűrűn annak az agyonhajszolt, kiesiny szarvasgidának kétségbeesett, fájó veszékelése, melynek legyilkolásánál esküdtem először boszut ellenük. Érző szívű vadász nem ismerhet velük szemben irgalmat! Pusztításuk nem jog, de parancsszerű kötelesség! Igaz, hogy ennek teljesítése nem egyszer a kellemetlenségek egész sorozatát zúdítja az ember nyakába, de ezzel előre le kell számolni. A lelkiismeret és a mindennapi kenyér-szabta kötelesség érzete zománca az odaadó szolgálatnak, mely nélkül utóbbi hitvány robotmunka. Melyik igazi vadász vagy vadászati alkalmazott engedné ezt magáról feltenni? Azt hiszem egyik sem. A ki pedig nem tud velünk érezni, kotródjék sorainkból! Egy helyébe százan lépnek, hivatott, nemesszívű vadászok! S a kellemetlenségek!?!... Csak ideig-óráig tartók! Ha az embert bíróság elé hurcolják, igazságának tudatában nyugodtan nézhet a törvény rendelkezésének elébe. Még csak fiskálisra sincs szükség, mert a védelem, ha alapja

léleketünket visszafojtsuk, és a lopódzó hiúz mozdulataival jussunk a célunkig.

Már a tetőn vagyunk; a világos hajnal is megérkezett velünk; már tisztán látni mindent; a hegyoldal szálfái közt könnyű volna már észrevennünk a szarvas-tehenek vörhenyes csuháját s a bika barna testét, agbogas agancsát. Szinte a föld fölött libegő árnyékká válunk, olyan halkán, óvatosan lépünk; nem a bikától tartunk, hogy megneszel; ő most egyedül a maga kalandvágyának él; hanem a tehenek annál éberebbek; azok résen vannak; százfelől is nyitott szemmel figyelhetnek; hallgatónak, fülök a legkisebb neszre is lapátosan hajlik előre; pompás finom szaglásuk messziről megérzi a gyanus idegent.

S a bika is hallgat. Jó darab idő óta egyetlen egy morgást sem hallatott; vajjon hová lett? merre indult? hová forduljunk most utána, izgult lélekkel s a sok fáradtságtól kimerült tagokkal?!

A válságos nagy bizonytalanságban felhangzik végre az új jeladás: a várvavárt harsogna megcsendül — lent, a mély pataokban, a honnan csaknem egy órai kínos vergődéssel siettünk ide fel, a hol most vagyunk.

A szarvasok végképpen rászedtek bennünket. Csakugyan lementek az Oszlopó-patakba s onnan bujkálnak most a sűrűségben a Lopona oldalán feljebb-feljebb. Oda már nem mehetünk utánok; elkészünk.

*

A kora délután már az Oszlopó tetején ért; a szelek halk czivódását ott hallgattam; lestem, mikor szólal meg odaát a Lopona-bérczen az én Don Juanom, hogy átváltson hozzám az asszonyaival, és a mikor ideér a világos hegytetőre: egyetlen dörgő üdvözléssel fogadhassam.

Még világos nappal volt, a mikor először felmordult. De milyen mordulás volt az! A Lopona-bércz oldala rengett belé. Az Oszlopó-patakot átugrálta az én hegyemről visszaverődő visszhang.

Valahára!...

Itt vagy előttem, légvonalban legfeljebb ha kétszáz lépésnyire!...

Mintha mellettem harsogna, nyögne, bőmbölne a hangod!

És még sem-látlak.

az igazságban gyökerezdik, csak a természetes észnek egy könnyű csatája, hol a jó sikernek záloga a mindnyájunk által jól ismert vadászati törvény világosan beszélő §-aiban szilárdan le van téve.

Végezetül annak az őszinte óhajomnak adok kifejezést, vajha a törvény hatalmában erős bírói fórumok egyéb más eseteknél is oly méltányos elbánással intéznék a vadállománynak a természet és emberi jogokkal összeütköző pusztítását vagy az arra irányuló törekvést, mint a hogy azt a vadászati törvény nemes intenciója kívánja és óhajtja mindazok, a kik szeretettel csüngenek az erdő-mező szabad, kedves világán! Akkor nem kellene a vadállomány pusztulása fölött hasábszámra menő verseket sírnunk!

— a — c.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Vadgesztenye termésének felhasználása. Sok helyütt, sőt mondhatnók a legtöbb helyen, semmi gyakorlati hasznát nem veszik a szép és terebélyes vadgesztenyefák gyümölcsének. Ott rothad el télen át a fák alatt és tavasszal a seprő takarítja el. Pedig többféle hasznát lehet a vadgesztenyének venni. Nagyobb mennyiségben vadaskertek számára vásárolják meg, mert a vadgesztenyefa termése az agancsosok kedvencz esemegéje, de örölt, vagy zúzott állapotban a házi szarvasmarha is szívesen megeszi. Ez utóbbi célból a vadgesztenyét először jól ki kell szárítani, hogy örölhető legyen; ezt pedig úgy érjük el, hogy kenyérsütés után, nem nagyon vastag rétegben a kemenczében eltérgetjük és többszöri forgatással jól kiszikkasztjuk. A kinek gyümölcsaszalója van, az ott is végezheti a kiszáritást.

A sűrűség tökéletesen elföd; a hegyoldal erdejének sátoros lombozata rád borul s én meg nem pillantlatlak.

Az ilyen perczek, félórák és órák próbálják ki a vadászt. A mikor nincs mit tennie, csak felajzott érzékekkel várni — várni. Úgy, hogy minden pillanat forduló eshetőségét rögtön felhasználja. S a közben a türelme el ne fogyjon, figyelme ne lankadjon, kitartó ébersége semmit se csökkenjen.

Valami szokatlan élénkség lehetett odaát, mert a koronás úr szinte perczről-perczre jobban megmámorosodott, s ha eleinte szakgatottan harsant fel ordítása, most szinte szünetlen zúgással lökdöste ki dagadt torkából a vad és indulatos, lázas hangokat.

Az erdők egy megtébolódott trubadurja, a ki a lírát hősi hangokra váltja s a hőstenorból át-átcsap a mély, bűgő basszusba, a mely mintha a bércz bensejéből döngne ki.

Szinte látnom kellett képzeletemben, hogyan öklöndözik, a mikor előre nyujtott püffedt nyakának örvénylő belsejéből ki-kidobálja a feljajduló, indulatos, minden érzékiség skáláját zengő uuahh! uuahh-t!...

Aztán egyszerre még ez is kevés lett neki. Még töb-

Az őrlést darálóban eszközöljük és naponként 5—6 kg.-nyi répaszelet, szecska, árpa, vagy kukoricadara közé keverve adjuk az állatoknak, vagy a hizóknek.

A vadgesztenyének a szobakertészetben is hasznát vehetjük. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a cserepekben tartott szobanövények földjében igen elszaporodnak a földi-giliszták. Ezeket legalaposabban úgy irtjuk ki, ha olyan vízzel öntözzük meg az ilyen virágokat, a melyben 24 órán át összezúzott vadgesztenyét áztattunk. A giliszták az ilyen vízzel történt öntözéstől kimásznak a föld színére és ott elpusztulnak. Két-háromszori öntözés után megszabadulunk ezektől a kellemetlen vendégektől.

(—h.)

Gyümölcsfák bevonása hernyó-enyvgyűrűvel. A gyümölcsös kert az október, november, sőt december hónapok alatt sem ment a kártevőktől. Ilyenkor különösen a téli nagy araszoló pille és a téli kis araszoló azok, melyek röpdösnek s rajoznak. Színük a héjkéreghez és a száraz falevélhez hasonló s így nehezen észrevehetők. Szerencsére ezen pillék nőstényének szárnya hitvány, fejletlen s így nem repül, hanem mászik a faderékon fel a fára s egyes ágaira, hogy a hímekkel találkozhassék, mely repülni tud. Párosodás után a nőstény a rügyek táján rakja le petéit. Egy-egy körülbelül kétszáz tojást tojik. Tavasszal a tojásból a hernyó a rügybe megy és azt pusztítja, később a levelet és a virágot eszi, sőt kiharapdálja a kötődött termést is. A hernyó járása araszoló. Legjobban szereti a cseresznye- és szilvafát, de megtámadja a többit is. Kifejlődésük után a földre vándorolnak s ott 4—5 ujjnyira a felszín alatt bebábozódnak. Innen ősz derekán és télelőn mint pille kikel és kijön, hogy a fára menjen s a fentebb írt életfolyamatát megkezdje. Ha vizáradás éri a gyümölcsös

bet, még ellenállhatatlanabban akart mondani; elkezdett rőfögni gyors ütemben, mint a haragos vadkan.

Ah!... ennek az értelmét ki kellett találnom!

Az asszonyai ott voltak körülötte!... Ott voltak mind! Az egész hárem... És a nagyúr, az ő megbomlott örömeiben, a széptevés és udvarlás özönét valamennyinek egyszerre szórta torkából a lába elé.

De a fenyegetés hangját is, a mi a féltés vad indulatából kelt benne életre.

Mert túl a völgyön, a széles választóterületen, a Szivszakasztó oldaláról egyszerre csak megcsendült a versenytárs harczi riadója. Felelet ennek itt; és egyszersemind csábítás az eljegyzett asszonynép csoportjának.

Az új gavallérnak még nem volt felesége; asszony nélkül bujta a rengeteget: nőt keresvén benne mindenfelé. Talán később mozdult meg benne az érzés? Vagy talán elverték valahol s most a futás szűgyenében új versenytárral kész összemérni agancsa pengéit?!... Riasztó, éles, harcziás böggést hallat és közeledik. A mint fenn állok az Oszlopó tetején, szinte lépésről-lépésre figyelhetem, merre tart; honnan várhatom, hogy egyszer csak vak hevületében elém toppan.

alját, vagy ha július-augusztusban 30 cm. mélyen felástuk a fa talaját s megforgattuk, úgy ezzel a bábokat elpusztítottuk, vagy legalább is azok egy jórészének kikelését megakadályoztuk. Szeptember végén a védelem ellenük abból áll (a nőstények ez idő tájt kelnek ki), hogy mintegy 180 cm.-nyire a földtől, hernyó-enyvet kenjünk gyűrűszerűleg 3–4 ujjnyi szélességben a fa derekára. A fő ennél, hogy az enyv ragadós voltát hosszú ideig megtartsa és hogy a fán szét ne folyjon. Végül, hogy magának a fának ne ártson. Házilag készíthető hernyó-enyv receptje: 50 deka repezeolaj 1 deka disznózsírral összeolvasztandó és tűzőn addig tartuk, míg egyharmada el nem párolog. Ezután más edényben 1 deka terpentinszeszben 1 deka darabos hegedűgyantát olvasztunk fel s ezt a repezeolajas disznózsírral összekeverjük. Ez lesz a hernyó-enyv s ha kihült, használni lehet. Szeptember végétől december végéig a fákon kell lenni az enyvgyűrűnek s ha megszárad, felfrissíteni, hogy mindig ragadós legyen.

Giliszta. A giliszta igen nagy jelentőséggel bír a gazdára nézve; nem az egyes giliszta, hanem a giliszták összesége, mely a talajban óriási mennyiségben fordul elő. A földben élő giliszták súlya állítólag nagyobb, mint ugyanazon a területen élő emberek és állatok súlya együttvéve. Ez az óriási tömegű giliszta óriási munkát is végez, a mennyiben jobban meglazítja és felporhanyítja a földet, mint a gazda a legnagyobb fáradtsággal és legjobb eszközökkel ezt tenni képes. De nagyobb ennél a giliszták jelentősége a humuszképzésnél. Darwin, a híres természettudós szerint, a giliszták által előállított humuszréteg néhány év alatt 4 cm vastagságot is elér. Az olyan talajban, a melyben giliszták vannak, a humusz néhány hét alatt is már 27 száza-

lékkal emelkedik s innen van az, hogy az olyan talajon, a melyben giliszták vannak, a termés sokkal jobb, mint az olyanon, a melyben giliszták nincsenek.

A kokinkina tyukokról. Mindenkinél jól esik a visszaemlékezés a régi és a régen mult időkre, s azon emlékekre, a melyek idő folyamán a leginkább megmaradtak emlékünkből. Ilyen kedves emlékezés nálam s tudom sokaknál, kik e sorokat olvasni fogják, azon idő, midőn a 70-es években az úri portákon megjelenni látjuk az apró magyar házi tyúk mellett a hatalmas, — mint Bruno Dürigen, a híres német tyúkász mondja, — a 65 cm. magas sárga, vagy fehér színű, széles hátú s tollas lábú óriásokat.

Ezeknek a hatalmas állatoknak hazánkba való bevonulása nagy forradalmat idézett elő nemcsak a háziasszonyok körében, mert mindenik ilyen óriás kokótyúkot szeretett volna házatáján látni, de a tyúkudvarban is, a hol a tüzesvérű, mozgékony paraszti kakaska magánkívül lett egyszerre dühében, a mint a komoly méltósággal s angol nyugalommal feléje lépdelő kokinkakast megpillantotta s egyszeriben felszaladott a kakaska a trágyadomb legmagasabb pontjára s elkukorékolván a vésteljes jelt, összeszaladtak a tyúkok s bámulatba ejtette őket is a jövevény.

A kukorékolás azonban egyúttal kihívó jel is volt a párbajra s az nyomban kezdetét is vette, mert a kakaska neki szaladt a kokónak s az még fel sem ocsudott a harszi zaj által támadt meglepetéséből, már is arcában érezte az ellenfél éles sarkantyúit.

Természetesen a győztes a kakaska lett s a kokót úgy kellett a hetesiúnak a kakaska karmai közül kiszabadítani, a házba vinni s ott azután kezdődött a gyógykezelés.

Érzéki csalódás!... Hisz' a tulsó hegyoldalon bög és onnan felelget át; köztünk az egész nyílt völgy, a melyen most még nem merne átjönni; korán van arra: a nap még nem áldozott le, csak a hegy mögé bujt.

De ime, ez itt, a loponai hős, megindul a hegyoldalon és sietős igyekvéssel tart lefelé arra, miközben fuj, nyög s fel-felröffen. Amonnan jön a válasz... Egyik a másik után.

Hajh, ha ezek most találkozának, ott a völgyben! Minő királyi látvány volna az!

Még a dörgő üdvözlés vágyát is feledve lopódzom arrább-arrább, lejjebb az Oszlopóról, abba az irányba, a mely felé a loponai trubadur igyekszik. Már izgulok a csudás viadal reményétől, a mikor az én hősködöm, mintha meghátrálna, visszafordul és a béreztető felé tart, úgy folytatja harsogó riadását.

Nem kell őt elitélnünk. Nem gyávaság az, a mi más szándékra birta, hanem kényszerűség... Az asszonyai változtattak irányt s most azokat követi.

Mind távolabbról hallik ordítása; eközben pedig be is sötétedik. A hold végig ragyogja a Szivszakasztót, az

Oszlopót, a Loponát, a mély erdei völgyet, a smaragdlegelőt, a csillámos patakot...

*

Másnap hajnalban hiába vártam a Loponán. Egy hang se, egy biztató jel se volt ott.

A loponai hős eltűnt, elment, talán elbujdosott.

Az erdőőrök mondták, hogy késő éjjel hallották a vadásztanyáról, hogyan vált át a szivszakasztóbeli bika bögése az Oszlopó felé s onnan a Loponára.

Tehát mégis utána ment a kalandor a loponai hősnek.

S ha utánament, akkor találkoztak.

Akkor bizonyosan megvolt a nagy párbaj, a melynek csak az erdő meg a holdvilág volt a tanuja.

No, meg az asszonyok. A szarvas-dámák; a mamák, a menyecskék és a kisasszonyok.

A kik azután mind a győzteshez szegődtek s a megvert levettől elfordultak.

Vajjon ez a nagy hallgatás nem azt jelenti-e, hogy a kalandor győzött s a loponai hős szenvedett csúfos vereséget?!...

Ilyen fogadtatásban volt része körülbelül mindenütt ennek a fajtának, de mégis ő és ivadécai lettek a győztesek, mert a baromfi-udvar gyöngédebb fele mégis meghódolt neki s a kakaska később bánatosan látta, hogy a fiúk és a lányok is mind-mind a divatos sárga, vagy fehér színben pompáznak s csak itt-ott restelkedik egyik-másik a parasztikus fogolyszínű tollazatban.

Annyi bizonyos, hogy a kokin-tyúkok bevonulása adta meg hazánkban a modern baromfi-tenyésztéshez a kedvet, s ha a kokinokat később más fajták is cserélték fel, de az érdem az övék, hogy a baromfi-tenyésztési régi tespedésből a magyart is kiragadni segítettek.

véleményemet, hogy szépek. Óriási test s remek alak, ez jellemzi őket.

A kokinoknak van sok gazdasági jó tulajdonságuk is s a magyar tyúkkal való keresztezési ivadécai a magyar tyúkokban sok jó erkölcsöt örökítettek át. Egyik ilyen jó tulajdonság a kotlási vágy, a mi a magyar tyúkokban sokszor hiányzik, s a gazdasszony a kora tavasszal letojt tojásokkal kotló hiányában nem tud mit csinálni. Pedig ez nagy sor. Korai csibe nemcsak a tenyésztésre a legjobb, de értékesítésre is.

A kokinkina tyúkok többféle tollszínezetben lettek kitenyésztve s ezen színeket a legteljesebb pontossággal

Kokinkinai kakas és tyúk.

Mint dísztyúkok a kokinok ma is az egész világon az első helyet foglalják el, s éppen most olvasom egy külföldi lapban, hogy az amerikai tenyésztők a kokinokat újból felkarolják s mint haszontyúkot is nagyra becsülik.

E soroknak csak az czélja, hogy e fajtára mint dísztyúkra a baromfikedvelők figyelmét felhívja, mert sok helyen a szép tyúkokat nem a haszon, hanem a kedvtelés végett tartják, s a ki igazán szép és kedves, de a mellett szelíd, barátságos tyúkokat óhajt tartani, az mást, mint kokinkina tyúkfaját ne is szerezzen be.

A kokinok Kína közép és északi részeiből származnak s 1847-ben lettek Shanghaiból Londonba beville s onnan 1850 vége felé Németországba is átszármaztak.

Hogy milyenek a fehér és milyenek a sárga kokinkina tyúkok és kakasok, azt mai számunkban közzétett képek eléggé mutatják, s azt hiszem mindenki osztja

tartják be s ez bizonyítja legjobban régi, ősi fajtájuk mivoltát.

Van tiszta fehér, tiszta sárga, tiszta fekete tollazatú kokin. Van ezenkívül fogolyszínű, kendermagos és kék tollazatú is. A legelterjedtebb féleség a sárga volt s az ma is.

Midőn ez alkalommal a kokinokat itt bemutatom, azt hiszem nem csalódom, hogy eljön nálunk is nemsokára az az idő, a midőn az úri portákon ismét ezek fognak megjelenni, mert az orpington már a havasokra is feljutott s nem egy pakulárnak házában láttam oly kifogástalan sárga orpingtonokat, a milyenekért a pozsonyi országos kiállítás alkalmával 50, sőt 100 koronát is fizettek. A mit Laehne Hugó országos képviselő, akkori aradvármegyei gazdasági egyesületi igazgató úr tőlem 100 koronáért vett meg, semmivel sem volt tökéletesebb és szebb, mint a melyet Chirda havas 1348

méter tengerszintfeletti egyik részében lakó Juon Toporcsán juhásznál láttam.

Semmi sem tart örökké s így az orpington kultuszának is vége lesz, a mi egy cseppet sem lesz baj, mert ez éppen azt fogja jelenteni, hogy e fajta már a népe. S ez volt a cél. Az úri kedvtelés pedig ismét mást fog magának választani, s mivel rendszeresen újra vissza-vissza szokott térni a régi divat, nem lehetetlen, hogy ismét találkozni fogunk a kokinkinákkal. *Hreblay Emil.*

A széna meggyulladásása. A széna magától is meggyulladhat, ha a fűvet olyankor rakjuk boglyába, mikor az még nem száradt ki teljesen. Az olyan szénánál, mely már 75 napig feküdt, felmelegedést nem lehetett többé észlelni. Ha a széna teljesen ki van szárítva és csak külső behatások, vagyis eső, árvíz stb. által lesz nedves, úgy annak magától való meggyulladásása teljesen ki van zárva. A kívülről jövő nedvességnek legfeljebb csak az lesz a következménye, hogy a széna megpenészedik, megrothad, de hogy felmelegedjen, vagy meggyulladjon, az nem lehetséges.

Sósvíz a méheknek. Ha a méheket megfigyeljük akkor, mikor vizet keresnek, azt fogjuk tapasztalni, hogy gyakrabban találjuk őket pocsolyáknál, trágyagödörknél és czekekhez hasonló helyeken, mint ott, a hol rendes, tiszta víz van. Ez kétségtelen jele annak, hogy a méhek jobban szeretik az olyan vizet, a melyben valamelyes só van feloldva, mint a tiszta vizet. Sok méhésznél van, a ki a méhek vizébe mindig egy kevés, körülbelül egy csipetnyi sót tesz; ezek azt tapasztalták, hogy a méhek sokkal szivesebben vették az ilyen vizet, mint a tisztát. Régen ismeretes egyébiránt, hogy a sós víz az emésztést elősegíti; hogy azonban a nitrogéntartalmú sókat nem kedvelik-e jobban a méhek, mint a konyhasót, a melyben nitrogén nincs, azt csak kísérletek útján lehetne megállapítani.

Tojáskonzerválás. Dr. Campanini jelentést tett az olasz földművelésügyi miniszteriumnak arról, hogy kitűnő módját fedezte fel a tojások konzerválásának, a mi abból áll, hogy a tojásokat vékony réteg disznózsírral vonja be, mi által a tojások pórusai teljesen légmentesen elzáródnak. Az ekként konzervált tojások egy éven át teljesen frissek maradtak. Maga a konzerválás csekély költséggel és fáradsággal jár, a mennyiben egy óra alatt mintegy 100 darab tojást lehet 25 fillér árá zsírral bevonní.

Pöszméte ültetése. A pöszméte (köszméte, egres, biszke, pizske) valamint általában a szederfélék ültetésére a legalkalmasabb évszak az ősz. Ha a pöszmétéről lehetőleg nagy termést óhajtunk nyerni, úgy a sor és bokortávolságot 1-5 méterre tegyük. Sűrűbb ültetés az első években kiadósabb ugyan, de később, mikor a bokrok már nagyobbak, hátrányos, a mennyiben a bokrok egymást kölcsönösen nyomják s a mellett a levegő, világosság, napfény és eső sem tud a bokrok közé eléggé

behatolni. Sokkal jobb tehát távolabb ültetni és inkább a hézagokba különböző apró zöldségféléket vetni. Vagy, ha ezt nem akarjuk tenni, akkor minden két pöszméte bokor közé, valamint a sorok közé is ültessünk alacsonyabbra növo pöszmétebokrot, a melyek a magasabbra növoeknek kevesebbet ártnak és mégis számbavehető termést adnak; vagy pedig ültessünk felváltva egy alacsonyabbra és egy magasabbra növo fajtát. (—h.)

Különfélék.

Levélhullás. A fák — hacsak azokat valami betegség nem támadta meg — rendszerint október havában hullatják le leveleiket.

Levélhullás előtt a levelekben összegyűlt táplálóanyagok az ágakba húzódnak le s a levélnyel alsó részén, ott, a hol az a galylyal érintkezik, egy a galytól elválasztó paraszövet képződik, mely annyira gyenge, szivaesszerű, hogy a levelet a szél a képződött paraszövet helyén könnyen leszakítja.

E paraszövet azonban nem minden fánemnél fejlődik ki teljesen, például nem egy bükk- vagy tölgyfán még tavasszal is ott vereslik a múlt évi levél.

A levélnyel tövében fejlődött paraszövetet, mely — mint előbb is említettem — igen gyenge falú sejtekből áll, rendszeren az első őszi fagyok szokták annyira megromosolni, hogy a szövet a szél erejével szemben nem képes a levelet a fán megtartani. A hideg ugyanis a sejtek között mindig meglevő vizet jéggé fagyasztja, a víz, ha megfagy, kiterjed, nagyobb területet foglal el s e rendkívüli kiterjedéssel a sejtfalakat megszakítja.

Tehát a levélhullásnak nemcsak a levélnyel tövében fejlődő paraszövet képződése az oka, hanem a gyenge paraszövetben roncsoló fagy hatása is. A mely fáknál a levélnyel paraszövege nem fejlődik ki tökéletesen — mint a tölgyfán és bükkfán — ott a beálló fagyok se siettetik a levelek hullását. L—l.

A mesterséges fészekoduk haszna. Németországban az Eisenach várostól délre fekvő több száz négyszög mérföld kiterjedésű erdőséget 1905. évben a *tölgyfa ilonca* (*Tortrix viridana* L.) csupaszra rágta, míg Berlepsch báró erdeje, mely előbbivel szomszédos volt, a rovarpusztítástól teljesen mentes maradt, mert erdejében mintegy 2000 mesterséges fészekodu van kiagatva, melynek nagyobb részét rovarévő madárcák már betelepítették. A báró erdeje mint egy zöld oázis emelkedett ki a körülötte levő csupasz erdőkből. A rovarpusztítás első nyomait a báró erdejétől csak mintegy fél kilométernyire lehetett feltalálni, jelöl annak, hogy a czinegék, a költési időn kívül, milyen messze el szoktak kalandozni. Egy a Berlepsch báró rendszere szerint, mesterséges fészekodvakkal már hosszabb idő óta felszerelt gyümölcsstermő vidéken, a hol a fák a madarak oltalma alatt nőttek fel, évek óta mindig egyformán jó gyümölcsstermés volt. Sokszor egész vidékeket tett tönkre a hernyó pusztítás, míg olyan helyeken, a

hol sok czinege, vagy egyéb, odvakban fészkelő rovar-
evő madár tanyázott, a fák mindig zöldek és sértetlen-
nek maradtak. A Berlepsch báró birtokával szomszédos
falvak lakói csakhamar tudatára ébredtek annak, hogy
a mesterséges fészekodyak alkalmazása milyen nagy
előnnyel jár s ezért ők is kezdték azokat felagatni.
Most nemcsak a környékbeli falvakban, de messze,
távol eső vidékeken is a kertek tele vannak aggatva
mesterséges fészekodyakkal, melynek eredményeképp a
nép azt állítja, hogy azóta náluk sincs számbavehető
rovarkár.

Nálunk az állami támogatással létesült «Első magyar
fészekody-gyár» Baranya-kárász (u. p. Szászvár) foglal-
kozik mesterséges fészekodyak készítésével, de ha egy
kicsit értünk a fúrás-faragás mesterségéhez, azt magunk
is könnyen előállíthatjuk.

Kiméjétek az erdőt! Egy bajor főerdész a keze-
lése alatt álló erdőkben a következő felirással ellátott
táblákat állíttatott fel: «Figyelmeztetjük a közönséget,
hogy az erdőben való dohányzást, a csemeték és rétek
letiprását, valamint az ágak letördelését a törvény szigorúan tiltja. Egyben komolyan kérjük, hogy papirda-
rabokat, üveget s más e féleket az erdőben ne dobál-
janak szét, sőt maguk is segédkezzenek abban, hogy
az erdő védelmére előírt rendszabályok szigorúan be-
tartassanak. Így az üdülni vágyó közönségnek kettős
öröme lesz az erdőben s a rendőri közegek sem lesznek
kénytelenek szigorúbb eszközökhöz nyúlni.» A «Dürer-
bund» pedig a következő felirás-táblákat állíttatta fel
a szászországi erdőkben: «Mienk az erdő és maradjon
is a mienk! — mondjátok ti. — Helyes! De jegyezzé-
tek meg, hogy az erdő csak akkor és csak addig lesz
a tietek, ha és a meddig mint közkinceset, mint egy
kiapadhatatlan üdítő forrást, a melyben ti jobb embe-
rek fürödtök, meg tudjátok becsülni és meg tudjátok
oltalmazni. Az erdő üdvözöl téged, ha csendjét épen
olyan tiszteletben tartod, mint házibékédet. Zajos és
izléstelen láрма, valamint túlságos éneklés is, megfélé-
lemlíti az erdő vadjait. Ha durvaságotat az erdő békés
csarnokában szabadjára engedéd, úgy ne csodálkozzál
azon, ha többé nem akarnak oda befogadni.»

Szarka a fácánosban. Hogy a szarka nagy barátja
a fácántojásoknak, annak igazolására a «Der Deutsche
Jäger» egyik olvasója a következőket írja: «Talán nem
mindenki előtt ismeretes, hogy a szarka is a fácán-
tojas kedvelői közé tartozik; pedig ez így van. Egy
erdész ugyanis fácánosában nagyon sok kiürített fá-
cántojást talált és egyben azt tapasztalta, hogy a szar-
kák szerfelett elszaporodtak. Miután már régebben is
gyanakodott arra, hogy a fácántojásokat a szarkák
ürítik ki, a fácánfészkek közelében tányérvasakat állí-
tott fel. Az így elfogott szarkák gyomrának vizsgálata
a feltevést igazolta, miért is azt tanácsolja, hogy ennek
a tollas gaznépnek nézzünk jobban a csőrére és a hol
lehet, koppintsunk rá egyet.»

A házasság előnyei. Nős férfiak tovább élnek, mint
az agglagények. Az agglagények között a halandóság
30—40 év körül 27%, a nős férfiak között ugyanabban
a korban csak 18%. A harminczötödik életév után a
férfiak rendszerint oly egyénekké kötnék házasságot,
kik náluk fiatalabbak, ellenben 20 éven aluli fiatal-
berek gyakran oly nőket vesznek el, ki náluk néhány
évvel idősebbek; ha pedig várnak a nősüléssel 21—25
évig, akkor általában oly asszonyt keresnek, kik náluk
egy évvel fiatalabb. Minél idősebb a férfi, annál nagyobb
lesz a korkülönbség, a mely idős férfiaknál gyakran
óriási. A jeggyűrűket először a zsidók hozták szo-
kásba.

A statisztika azt tartja, hogy legeszszerűbb, leg-
egészségesebb és legtermékenyebb az a házasság, ha a
férfi olyan korú nőt vesz el feleségül, a ki hét évvel
idősebb, mint a férfi életkorának a fele. Egy 30 éves
férfi tehát akkor nősül helyesen, ha olyan nőt vesz el,
a ki $30/2 + 7 = 22$ éves. A 40 éves férfinak $40/2 + 7 = 27$
éves feleség kell, míg egy 50 éves férfinak $50/2 + 7 = 32$
éves, egy 24 éves fiatalembernek pedig $24/2 + 7 = 19$
éves feleség való. Hogy e mellett a leány szorgalmas,
takarékos, házias és izlésünknek megfelelő legyen, az
magától értedődik. A szépséget — bár a szép feleség
kellemes a háznál — mindig mellékes dolognak kell
tekintenünk és inkább jó asszonyra igyekezzünk szert
tenni, mert a példabeszéd is azt tartja, és tényleg úgy
is van, hogy a szépség mulandó, míg a jóság állandó
szokott lenni. Az igazi jó feleség a könnyelműségre
hajló férfit sok minden rossztól vissza tudja tartani s
a mellett életét kellemessé, boldoggá tudja tenni.

Egy nagy amerikai ujságról. Egy magyar ujságíró
megnézte a Newyork Herald palotáját és annak beren-
dezését. Négy utczára néző elegáns épület. Hatalmas
üvegtábláin keresztül látni a háromemelet magasságú
rotációsgépeket, a melyeknél nagyobb nincs a világon.
Éjjel egy és félkettő körül kezdenek el működni a
gépkolosszusok, akkorra készen van a lap; a reggeli
első kiadás. A Newyork Herald palotája előcsarnokában
van a legfontosabb helyiség: a hirdetések földása.
Vagy harmincz-negyven ablak, a melyeknél a késő
éjjeli órákig adnak föl hirdetést. Szombat este olyan
életveszedelmes a tolongás, hogy a rendőrséget kell
hívni és sokan nem is tudják már elhelyezni hirdeté-
süket. Pedig ez a multság nem olesó öröm. Egy hir-
detési oldal ára kétezer dollár, a mi pénzünk szerint
tizezer korona. Ünnepeken pedig negyven, ötven
hirdetési oldala is van a Heraldnak. Tessék ezekből a
számadatokból összeadni, szorozni és kivonni a tulaj-
donos, Mr. Bennet hasznát. Az előcsarnokból az emeletre
lehet jutni az editorhoz, — nálunk szerkesztő. Ha valaki
az utczán valami érdekes eseményt lát vagy valami
fontos dolgot tud meg, fölkeresi egy ujság editorát s
elmondja neki, hogy tud valamit. Ez kihivat egy repor-
tert, az illető jelentkező elmondja titkát, megkapja
tiszteletdíját — minimum négy-öt dollárt (20—25 koro-
nát) — s az ujságíró bemegy és megírja a hírt. Egy

hatalmas teremben talán harminczan dolgoznak. Mindenkinnek íróasztalába erősített írógépe van, minden asztalon külön telefon és az írógépek szakadatlanul kopognak, a telefon szüntelenül csönget. A folyosókról nyílnak a rajzoló szobái vagy hat-hét, azontul az expedíció és könyvtár. Nincs segédkönyv a világon, a mely itt ne volna meg; mindenkiről és mindenről mindent egy pillanat alatt megmondanak. Két hatalmas szekrény kiváló emberek előre kiszedett életrajzával van tele. Különös nesz hallatszik az egyik teremből. Mintha hatalmas aczélpókok futnának aczélpókhálókon. A távirógépek. Vagy ötven távirógép egy szobában, híreit se állam, se rendőrség nem ellenőrizheti; itt fut össze az egész világ minden érdekessége. Mr. Bennet, a mérhetetlen hatalom ura, Párisban él és külön kábelen minden éjjel megtelegrafálja neki a Herald minden egyes sorát. Tudta nélkül egyetlen betű se jelenhetik meg. Nagy, külön termük van a sporttudósítóknak, majd külön időjelző szoba, a hol a Herald szakembere ül gépei között; külön termük a színházi referenseknek és gyönyörű külön konyhája a nyomdai személyzetnek. A nyomdában kétszázhetven szedőgép van s kilencszáz az alkalmazottak száma. Külön látványosság a tipográfia, a hol hatalmas fényképezőkkel veszik le a képekről, rajzokról azokat a színes mókákat, melyeken az amerikaiak oly jól tudnak mulatni.

«Az Erdő» szerkesztősége ennél valamivel kisebb helyen is elfér s személyzete is kevesebb tagból áll.

Időjelzés. A «Meteor» szeptember hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Szeptember hó változási napjai 1, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 19, 21, 22, 25, 26, 27-ére esnek és meglehetősen sűrűn következnek egymásra, minélfogva e hónap időjárása különösen kezdetén igen változatosnak ígérkezik, de eleinte meleg jelleggel. Csak a 6-iki hoz zivataros és viharos változást, melyet követőleg a 19—21-iki változási napok hatásköréig állandóbb időt, ez utóbbiak hatáskörében nagyobb mérvű esapadékot, esetleg lehülést és követőleg igen változó jellegű időt várhatunk.

Legerősebb hatású változási napok e hóban 6—19—22 és 26-ára esnek.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

A. J. A méhészetre vonatkozólag feltett kérdésére legközelebb válaszolunk. Czégeket elvből nem ajánlunk.

F. G. Álláskereső iránti hirdetését díjtalanul közöltük.

Drina. Katonai szolgálata alól való felmentése után azonnal tartozik polgári állását elfoglalni s csak annyi megszakítás van engedélyezve, mint a mennyit az odautazás okvetlenül igénybe vesz.

G. P. Szurduk. E rovatunk bármely közérdekű s különösen szakunkat érdeklő kérdés részére nyitva van, de azt házasságközvetítésre nem engedjük át. A küldött bélyegjegyeket (60 fillér) lapunk javára bevételeztük.

F. A. Az erdőőri szakvizsga letételéhez csak akkor bocsátják, ha legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állott.

G. L. Bazin. Előfizetése augusztus végén lejárt.

J. F. Körmend. Reméljük, hogy fizetésük rendezve lesz.

E. K. Tudakozódní fogunk s ha gyógynövények természetéről szóló jó könyvet találunk megírjuk.

Sz. F. Jövedelmező mellékfoglalkozásként a szárnyastenyésztést és vele kapcsolatosan a tojástermelést nem tartom. Rendkívül fáradságos, kényes és egyszersmind nagyon bizonytalan jövedelmű foglalkozás mert mindig számolni kell a ragadós betegségek eshetőségével, a mi ha fellép, esetleg egy nap alatt elpusztítja egész jövedelmét és hiábavalóvá teszi fáradságát. Ahhoz hogy a tyúktenyésztés jövedelmező legyen, sok befektetés kell és sokba kerül az eltartás olyannak, a ki maga nem rendelkezik földekkel, a melyen a szükséges eleséget termelje. Messze erdőből pedig értékesíteni a tojást nagyon körülményes dolog. Megfelelő anyagot mint állami alkalmazott a miniszteriumtól is kérhet. Legszívósabb és elég jó tojó a mi parlagi tyúkunk. Az nem is nagy igényű és ellentáll jobban, mint a nemes fajták, melyek legtöbbje nagyon válogatós és nagy igényű. Az olasz tyúk igen jó, ma már elég kiterjedten tenyésztik. Ha azonban igazán jövedelmező és kevés gonddal járó mellékfoglalkozást óhajt úzni, úgy inkább tenyészessen bécsi kék nyulat öt anyanyúl évi háromszori fiáztatás mellett gond nélkül jövedelmez 300 koronát, nem kell hozzá különösebb berendezés se, miután ketreczet kaphat a földmiv. miniszter úrtól, az értékesítéssel sincs semmi gondja. 5—6 hónapos korában kilóját élő súlyban 80 fillérért átveszi bármikor. A nyúltenyésztők országos egyesülete Budapest, Csillaghegy. Ennek az az előnye is, hogy télen kitűnő ételeket készíthet húsból bőrét pedig drbját öt kor. értékesítheti. Erre nézve mindenféle utasítást, útbaigazítást meg kaphat díjtalanul a fenti egyesület elnökségétől Budapest, Csillaghegy, u. p. Békás-megyér.

Dr. Kukuljevič József.

S. L. Útadó továbbá fegyver- és vadászati adó kivételével az erdőőrök rendszerint ugyanazokat az adókat fizetik, melyekkel a többi állampolgárok vannak megterhelve. Az erdőőri szakiskolákba leendő felvétel iránti kérelmek elintézése most van tárgyalás alatt.

K. J. Hogy Bosznia-Hercegovina occupálása alkalmával ki volt-e vezényelve valamely vadász-zászlóalj s ki volt annak parancsnoka, annak megállapítására ép oly kevéssé vállalkozhatunk, mint arra, hogy közölt sorsjegyeinek huzásait nyilvánartsuk. Felesketett erdőőr útadót nem köteles fizetni; ha azt örne kirótták kérje annak törlését az illetékes közigazgatási bizottságtól, hivatkozással az 1890. évi I. t.-cz. 25. §-ának rendelkezésére.

S. J. Az erdészeti szempontból kártékony rovarokkal Fekete Lajos: Erdészeti rovartan című munkája legbehatóbban foglalkozik (kapható Selmeczbányán, Joerges Á. özvegye könyvkereskedésében, ára 11 kor.)

H. J. Okmányok hiteles másolatai ivenként egy K bélyeggel látandók el; állami hivatalok kivételes esetekben végezhetik a hitelesítést.

Rácz Károly erdőőr részére a Vadászvizsla című könyvet a mű szerzője hozzánk adta be. Felkérjük őt, közölje velünk pontos címét, hogy a munkát neki elküldhessük.

B. J. A vadászati törvény 13. §-ának első bekezdésében foglalt rendelkezések értelmében többek közt az *üregi nyulat* saját területén a birtokos bármikor elpusztíthatja.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Állást keres esetleg azonnali belépésre 20 éves, róm. kath., három középiskolát és szakiskolát végzett nőtlen egyén, aki négy évi gyakorlattal bír, beszél: magyarul s tótul s törve németül. Czime a szerkesztőségben. (15. sz.)

32 éves, kisesalados, több nyelvet beszélő, szakvizsgázott erdőőr október elsejére, vagy újévre megfelelő állást keres; czime a szerkesztőségben. (16. sz.)

Állást keres 16 évi gyakorlattal bíró, 42 éves, római kath. nős, jól szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészeti műszaki segédteendőkön kívül úgy a vadászat, vadovás, vadtenyésztés, mint a dúvadak irtásában és vadászebek tanításában, valamint a vizen való vadászatoknál előforduló csolnakvezetésben teljesen jártas — állását október vagy november hó 1-én foglalhatná el. — Czime a szerkesztőségben. (17. sz.)

Állást keres egy tényleges állományú katona (szakaszvezető), a ki négy középiskolát és erdőőri szakiskolát (szakvizsgát) jó sikerrel végzett. Az irodai teendőkben is gyakorolt. Czime a szerkesztőségben. (18. sz.)

33 éves, nős, volt csendőr-őrsvezető szakvizsgázott erdőőr, beszél magyarul és tótul, november hó 1-re állást keres. Fővad és apróvad-tenyésztésben és cserkészésben kifűnően jártas. Kisebb erdő önálló kezelését elvállalná. Czime a szerkesztőségben. (19. sz.)

Erdőőri szakiskolát végzett, szakvizsgázott 25 éves, róm. kath. vallású, nőtlen egyén állást keres. Czime a szerkesztőségben. (20. sz.)

Erdőőri szakiskolát végzett, kitűnően szakvizsgázott, 30 éves, nős, magas, erős testalkatú, úgy az erdő- mint vadőri szolgálatban teljes jártassággal bíró egyén f. évi november 15-dikétől állást keres. Czime a szerkesztőségben. (21. sz.)

Jó bizonyítványokkal rendelkező, 32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, beszél magyarul és tótul október 1-ére állást keres. Erdő- s vadőri szolgálatban egyaránt jártas. Czime a szerkesztőségben. (22. sz.)

Katonaviselt, 29 éves, nős, nyolcz évi gyakorlattal bíró, szakvizsgázott erd. altiszt, ki úgy az irodai mint a külső erdészeti és vadászati szolgálatban kiváló jártassággal bír, állást keres. Czime a szerkesztőségben. (23. sz.)

Erőtelmes, munkabíró, 48 éves, szakvizsgázott erdőőr, beszél magyarul, tótul és törve németül is, az erdő- s vadőri szolgálat minden ágában kiváló gyakorlattal rendelkezik — mivel a gondjaira bizott erdőbirtokot eladják, kiirtják és felparcellázzák — október vagy január elsejére állást keres. Czime a szerkesztőségben. (24. sz.)

HIRDETÉSEK

A ki hárs- és nyárfáját kedvező árban eladni akarja, az forduljon a «Vesuvius» magyar gyufagyár részvénytársasághoz Győrött.

Pályázati hirdetés.

Szakiskolát végzett erdészt keresek egy 1500 holdas két különböző helyen fekvő erdő és egy kőbánya kezeléséhez. Csak magyarul, németül és tótul tudó egyén pályázhatik, a vadászat bérbe lévén adva, a német vendégek ellátását az erdész feleségének kellene eszközölnie. Erős, egészséges fiatal ember legyen, feltétlenül becsületés és megbízható. Javadalmazása készpénzben 800—1000 korona, szabad tehen- és disznótartás és szántóföld az erdei laknál 3 hold. Pályázatok a nagyborsányi erdészeti hivatalhoz, Leidenfrost Gyula kezeihez Nagyborsányba (Nyitra m.) intézendők.

Leidenfrost Gyula s.

1910 évi 80,759/I, B—3. szám.

Tölgyfaeladási hirdetés.

A draganeci kir. erdőgondnokság III. és IV. vágásorozataiban összesen mintegy 1182 kat. holdnyi területen előforduló 8578 darab koros tölgy és 33,880 darab bükk, gyertyán s egyéb törzsek eladása iránt 1910. évi október hó 7-én délelőtt 11 órakor a zágrábi kir. erdőigazgatóság hivatalos helyiségében kizárólag zárt írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 932,558 k.

Az általános árverezési és részletes szerződési feltételek a földművelésügyi m. kir. miniszterium I. B—3. ügyosztályában, V. ker. Zoltán-utca 16 sz., III. emelet; a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál és a draganeci kir. erdőgondnokságnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők s kívánatra meg is küldetnek.

(1 sz.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Pályázat erdőőri állásra.

Szakvizsgázott erdőőr kerestetik, a ki az erdei teendőkben, a mesterséges fácszántenyésztés és vadgondozásban a kellő gyakorlattal és jártassággal bír lehetőleg októberi szolgálatba lépéssel. Folyamodványok a fizetési igények megjelölésével és bizonyítványok másolataival, a melyek vissza nem adatnak a Mozsgói Uradalom Tisztartói Hivatalához Mozsgóra (Somogy m.) küldendők.

A mozsgói uradalom tisztartói hivatala.

(2. III. 1. sz.)

81.228. sz./I. B—3.

Tölgyaeadási hirdetemény.

A vinkovezei kir. főerdőhivatalnál az 1910. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9 órakor írásbeli versenytárgyalás fog megtartatni az alább részletezett vágások, tölgy, kőris, szil és egyéb faanyagának tövön való eladása iránt.

Erdő-gondnokság neve	Védkerület neve	A vágás területe k. hold	Törzsek száma				Beesérték korona
			tölgy	kőris	szil	Egyéb s egyéb	
Jasenovac	Trstika 6.	51 ¹⁰	249	32	1557	639	31.103
Lipovljani	Čardačinska greda 8.	53 ⁷⁰	1.151	50	231	1	133.063
	Savička gjo 12.	50 ⁰⁰	415	1.813	41	68	63.903
Raic	Javička greda 19.2.	42 ³⁰	849	3	3	—	92.430
	Suše 20.	125 ⁵⁷	331	16.077	—	2.324	93.269
Uj-Gradiška	Ljeskovača 24.	40 ⁰⁰	1.073	—	240	110	144.769
	Prašnik I.	53 ⁴⁴	642	—	52	421	80.320
	Prašnik II.	52 ³⁰	1.476	—	20	231	181.810
Županja	Slavir	66 ⁹¹	1.477	14	3	10	168.601
Niemci	Gradina	45 ⁷⁹	948	27	8	17	136.530
Jamina	Smogva	60 ⁴⁶	1.037	—	—	—	118.876
	Vratična	74 ⁶²	764	148	829	1.796	181.015
Összesen		716 ⁸⁹	10.412	18.169	2.984	5.617	1.425.739

Az ajánlatok a megajánlott vételár öt százalékának (5%) megfelelő bánatpénzzel látandók el.

A versenytárgyalási és szerződési feltételek a vinkovezei kir. főerdőhivatalnál tekinthetők meg s kívánatra a nevezett főerdőhivatal által meg is küldetnek.

Budapest, 1910. augusztus hóban.

(4. sz.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

Pályázat erdőőri állásra.

Pályázatot hirdetek egy erdőőri (II. oszt. altiszti), előléptetés esetén egy I. oszt. erdőlegényi, egy II. oszt. erdőlegényi, egy I. oszt. segéderdőőri állásra.

Pályázók az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az államerdészlet szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos avagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismerteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizo-

nyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeiket folyó évi szeptember hó 30-ig a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Szászsebes, 1910. évi augusztus hó 19-én.

(3. sz.)

M. kir. Erdőhivatal.

5272/1910. sz.

Pályázati hirdetemény.

Nyitra vármegyében Nyitra állomáshelylyel a védkerületi erdőőri állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek:

Ezen állással 500 korona bérfizetés, 140 korona utiátalány, 100 korona lakbér, 60 korona tűzifaváltás, azaz összesen 800 korona évi javadalmazás van összekötve, mely a beosztott erdőbirtokosok által megfelelő előleges havi részletekben szolgáltat ki.

Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, akik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen birják, esetleg a tót nyelvben is jártasak, ép, erős testalkatúak, amit hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni tartoznak, egyuttal pedig az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ban előírt kellékeknek megfelelnek.

A kellően felszerelt és sajátkezüleg írt kérvények f. évi szeptember hó 7-ig a nyitrai m. kir. járási erdőgondnoksághoz nyujtandók be. A kitűzött határidőn túl beérkezett, valamint kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás betöltése hivatalos helyiségemben megtartandó választás útján fog történni s arra f. évi szeptember hó 17. napjának délelőtti 9 óráját tűzöm ki.

A megválasztott erdőőr a választásnak jóváhagyása után tartozik állását elfoglalni.

Nyitra, 1910. évi augusztus hó 21-én.

(5. sz.)

Eötvös, főszolgabíró.

452/1910. sz.

Pályázati hirdetemény.

A vöröskői kir. közalapítványi erdőgondnokságnál megüresedett egy II. osztályú erdőlegényi állásra pályázat hirdettetik.

Az állományszerű illetmények a következők: 500 K évi szegődménydíj, 100 K évi lakpénz, 12 ürm³ I. o. dorong bükk tűzifa.

Az ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy szakképzettségüket, ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismerteikről, katonai kötelezettségükről és nőtlen voltukról szóló bizonyítványokkal felszerelt és nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz címzett sajátkezüleg írt kérvényeiket 1910. évi szeptember hó 15-ig alulírott erdőgondnokságnál nyujtsák be.

Vöröskővár, (ú. p. Cseszte, Pozsony vrm.) 1910. évi augusztus hó 9-én.

Kir. közalap. erdőgondnokság.